

Серія «Класика світової літератури»

Остін Джейн

О 76 Гідність і гонор / Джейн Остін ; пер. з англ. Т. Некряч. – Вид. 2-ге. – Львів : Видавництво «Апріорі», «Проксіма нова», 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-629-919-6

Спокійний світ родини Беннетів, які мають п'ять дорослих доньок, збурує новина: сусідній маєток орендував молодий заможний одинок містер Бінглі, пробудивши матримоніальні сподівання не однієї юної леді. Ба більше, у нового сусіда є неодружений приятель містер Дарсі, статки якого перевершують усі мрії мамусь незаміжніх доньок. До того ж містер Дарсі начебто накинув оком на одну з дівчат Беннет – іронічну, розумну, гарненьку Елізабет. Та чи сподобається гонористий містер Дарсі незалежній Елізабет? А може, вона помиляється щодо справжньої натури відлюдькуватого містера Дарсі?

Роман Джейн Остін, сповнений тонкої іронії й гумору, насичений живими діалогами і комічними та драматичними ситуаціями, малює блискучий портрет англійського вищого і середнього суспільства, вже два століття викликає гостру зацікавленість читачів.

УДК 821.111(410)-31

Перекладено за виданням:

Austen, Jane. *Pride and Prejudice*. Penguin Books, 1995

© Т. Некряч, переклад, 2011

© О. Петришин, обкладинка, 2025

© ТОВ «Проксіма нова», 2025

ISBN 978-617-629-919-6

КНИГА І**Розділ перший**

Існує незаперечна істина: молодий одинок при великих статках зобов'язаний шукати собі дружину.

Хоча нікому не відомо, що відчуває або думає собі сам той одинок, коли вперше прибуває у якісь краї, ця істина настільки укорінена в головах сусідських родин, що на нього одразу дивляться, як на законну власність котроїсь із дочок.

– Любий мій містере Беннет, – одного дня звернулася місіс Беннет до чоловіка, – ви чули, що Незерфілд-парк нарешті орендували?

Містер Беннет відповів, що не чув.

– Втім, це сталося, – провадила жінка, – місіс Лонг щойно там побувала й усе мені переповіла.

Містер Беннет розмови не підтримав.

– Невже вам не цікаво, хто його винайняв? – нетерпляче вигукнула вона.

– Це ж вам хочеться мені розповісти, а я не проти послухати.

Цього захочення вистачило.

– Так от, мій любий, знайте, за словами місіс Лонг Незерфілд-парк орендував дуже багатий молодик із півночі Англії, він приїхав у понеділок у кареті четвериком, аби оглянути маєток, і так його вподобав, що одразу ж уклав угоду з містером Морисом і вступить у володіння ще до Михайлова дня*, а дехто зі слуг прибуде до будинку вже наприкінці наступного тижня.

*День Архангела Михаїла за західним християнським календарем святкується 29 вересня. – Тут і далі прим. ред.

– Як його звати?
– Бінглі.
– Він одружений чи одинок?
– Ну, звісно ж, одинок, любий ви мій! Одинок із величезним статком, чотири чи п'ять тисяч на рік. Яке щастя для наших дівчаток!
– А вони тут до чого?
– Любий мій містере Беннет, – відрекла дружина, – де ваша кмітливість? Я переконана, що він одружиться з однією з них.
– Оце саме для цього він сюди і приїхав? Такий він має задум?
– Задум? Які ви мелете дурниці! Проте вельми вірогідно, що він закохається в котрись із наших дочок, тож ви повинні завітати до нього з візитом, щойно він приїде.
– Не бачу потреби. З дівчатами можете туди піти ви, а ліпше відішліть їх самих, бо ви так само вродлива, як будь-яка з них, і можете сподобатися містеру Бінглі найбільше.
– Любий мій, ви мені лестите. Справді, свого часу я пишалася неабиякою вродою, але нині не претендую на щось особливе. Коли жінка має п'ять дорослих дочок, їй уже годі перейматися власною красою.
– Зазвичай у таких випадках у жінки навряд чи залишається хоч якась краса, аби нею перейматися.
– І все ж таки, любий мій, вам конче треба відвідати містера Бінглі, коли він оселиться тут.
– Цього я вам обіцяти не можу. Так і знайте.
– Але подумайте про своїх дочок! Тільки уявіть, яка б то була чудова партія для однієї з них. Сер Вільям і леді Лукас твердо налаштовані вирушити до нього з візитом – саме з таких міркувань, бо ви ж знаєте, що вони ніколи не знайомляться з новоприбулими. Ні, справді, ви мусите до нього вибратися, адже ми з дівчатами не зможемо піти до нього, якщо ви не познайомитеся з ним першим.

– Ви занадто делікатна, повірте. Гадаю, містер Бінглі буде радий вас бачити, а я передам через вас записочку – кілька рядків із запевненням, що даю своє благословення на його одруження з тією з моїх доньок, котру він уподобає, – хіба що вставлю добре слово про мою милу Ліззі.

– Я волю, щоб ви того не робили. Ліззі нічим не краща за своїх сестер: вона і наполовину не така вродлива, як Джейн, і наполовину не така весела та жвава, як Лідія. Проте ви завжди віддаєте перевагу саме їй.

– Жодній із них нема чим похвалитися, – відповів містер Беннет. – Усі вони нерозумні й неосвічені, як і решта молодих дівчат, от тільки Ліззі має трохи більше здорового глузду, ніж її сестри.

– Містере Беннет, як ви можете так ображати рідних дітей? Вам просто подобається мене дратувати. Ви не маєте і крихти співчуття до моїх нещасних нервів!

– Помиляєтесь, люба. Я безмежно шаную ваші нерви. Вони – мої старі друзі. Я поштиво слухаю, як ви про них говорите, вже щонайменше двадцять років поспіль.

– Ви навіть не уявляєте, як я страждаю!

– Сподіваюся, все минеться і ви ще побачите, як у наші краї прибуде чимало молодих людей із чотирма тисячами прибутку на рік.

– І яка нам від того користь, навіть коли їх приїде двадцяттеро, якщо ви відмовляєтеся з ними знайомитися?

Містер Беннет являв собою таку дивовижну суміш гострого розуму, саркастичного гумору, стриманості та примхливості, що двадцяти трьох років життя з ним не вистачило його дружині, щоб осягнути його характер. А от її натуру зрозуміти було значно простіше. Вона була жінка посередніх здібностей, обмежених знань і мінливого норову. Коли вона дратувалася, то називала це нервами. Головною справою її життя було видати заміж усіх своїх дочок, а головною втіхою – візити та плітки.

Містер Беннет був одним із перших серед тих, хто з'явився з візитом до містера Бінглі. Він од початку мав намір представитися новому сусіду, хоча і запевняв весь час дружину, що не збирається того робити, й лише увечері після відвідин вона про це дізналася. Сталося це так. Помітивши, що його друга донька оздоблює капелюшок, він раптом звернувся до неї:

– Сподіваюся, містер Бінглі оцінить твій капелюшок, Ліззі.

– Ми ніколи не дізнаємося, що саме може сподобатися містеру Бінглі, – обурено втрутилася мати, – оскільки нам не судилося представитися йому.

– Але ви забуваєте, матусю, – промовила Елізабет, – що ми побачимо його на балах і що місіс Лонг обіцяла представити нас йому.

– Не дуже-то мені віриться, що місіс Лонг на таке здатна. Вона сама має двох племінниць. Це себелюбна і лицемірна жінка, я її анітрохи не поважаю.

– Я також, – озвався містер Беннет, – і тому радий, що ви не залежатиме від її послуг.

Місіс Беннет не принизилася до відповіді; проте, не в змозі стриматися, заходилася сварити одну з дочок.

– Припини кашляти, Кітті, заради всього святого! Зглянься на мої нерви. Ти шматуєш їх на клоччя.

– Кітті зі своїм кашлем страшенно неделікатна, – підтакнув батько. – Ніколи не може знайти для нього слушний час.

– Я що – кашляю задля власного задоволення? – сердито буркнула Кітті.

– Коли буде наступний бал, Ліззі?

– За два тижні.

– Ну от, я так і знала! – вигукнула мати. – А місіс Лонг повернеться тільки напередодні балу, отже, не

зможє представити нас, бо і сама ще з ним не познайомиться.

– Тоді, моя люба, ви матимете перевагу над вашою приятелькою, тому що ви представите містера Бінглі їй.

– Неможливо, містере Беннет, неможливо, адже я з ним іще не знайома сама. Навіщо ви мене дражните?

– Я схилиюся перед вашою тактовністю. Знати людину усього два тижні справді дуже мало. Навряд чи можна пізнати когось як слід за пів місяця. Втім, якщо не наважимося ми, ризикне хтось інший. Та й урешті-решт, треба ж дати шанс місіс Лонг і її племінницям, отже, оскільки вона вважатиме це виявом благородства, а ви не хочете робити їй послугу, я візьму це на себе.

Дівчата не зводили очей із батька, а місіс Беннет тільки белькотіла: «Дурниці, дурниці».

– Як мені трактувати ваші емоційні вигуки? – спитав він. – Ви натякаєте на форму представлення і саме її оголошуєте дурницею? Тут я не можу цілком погодитися з вами. А ти що скажеш, Мері? Ти ж у нас дівиця великого розуму, як відомо, читаєш мудрі книжки і всіх повчаєш.

Мері силкувалася сказати щось дійсно мудре, та їй нічого не спадало на думку.

– Поки Мері міркує, – вів далі містер Беннет, – повернімося до містера Бінглі.

– Мене вже нудить від містера Бінглі, – grimнула його дружина.

– Дуже шкода таке чути; чому ж ви мене раніше не попередили? Якби я про те знав сьогодні вранці, то не вирядився б відвідувати його. Прикро, прикро; проте, коли я вже побував у нього з візитом, нам не уникнути знайомства з ним.

Безмірний подив жіноцтва виправдав усі його сподівання – причому місіс Беннет дивувалася найбільше. Та

коли перші зойки радості трохи вщухли, вона заявила, що весь час саме цього й очікувала.

– Як гарно ви вчинили, містере Беннет! Але я знала, що зрештою умовлю вас. Була впевнена, що ви надто любите своїх донечок, аби нехтувати таким знайомством. Ой, яка я рада! А ви непогано пожартували – вибралися собі в гості зранку і не прохопилися й словом аж дотепер!

– Ну, Кітті, зараз можеш кашляти, скільки тобі заманеться, – виголосив містер Беннет і вийшов із кімнати, бо його дуже втомив перебільшений захват дружини.

– Який у вас чудовий батько, дівчата, – сказала місіс Беннет, коли по ньому зачинилися двері. – Не знаю, чи зможете ви колись йому віддячити за всю його доброту – та і я також, якщо вже на те пішло. У наш час, повірте, не дуже-то приємно заводити нові знайомства щодня, але задля вас ми ладні зробити що завгодно. Лідіє, ясочко моя, хоча ти і наймолодша, гадаю, містер Бінглі танцюватиме з тобою на наступному балі.

– Звісно, – самовпевнено відповіла Лідія, – чого мені боятися? Може, я і наймолодша, проте найвища на зріст.

Решта вечора минула у припущеннях, наскільки швидко з'явиться містер Бінглі з візитом у відповідь, і у з'ясуваннях, коли їм слід запросити його на обід.

Розділ третій

Місіс Беннет і її п'ятьом дочкам не вдалося, однак, як вони не розпитували, витягти з містера Беннета більш-менш задовільний опис містера Бінглі. Вони атакували його зусібч – і відвертими запитаннями, і хитромудрими закидами, і завуальованими здогадками, – але він уникав їхнього лукавства, і їм довелося зрештою задовольнитися відомостями з чужих рук – від їхньої сусідки леді Лукас. Її звіт був вельми втішний. Сер Вільям був просто зача-

рований новоприбульцем. Той був дуже молодий, неймовірно гарний, надзвичайно приємний у поведженні, а найголовніше – мав намір привезти на наступний бал чимале товариство. Хіба можна уявити щось краще! Він любить танцювати – це вже крок до закохання, і райдужні сподівання завоювати серце містера Бінглі зародилися не в одній душі.

– Якщо я побачу, що одна з моїх дочок щасливо облаштується у Незерфілді, – говорила місіс Беннет своєму чоловікові, – а всі інші вдало одружаться, мені вже не буде чого бажати.

За кілька днів містер Бінглі своєю чергою з'явився з візитом до містера Беннета і провів із ним хвилин із десяти у бібліотеці. Він плекав надію побачити юних дам, про чію вроду вже багато наслухався, проте побачив лише їхнього батька. Дамам пощастило більше. Вони мали змогу переконатися з горішнього вікна, що він одягнений у синій сюртук і приїхав на вороному коні.

Невдовзі йому вислали запрошення на обід, і місіс Беннет уже планувала, які страви якнайкраще продемонструють її господарчі здібності, коли надійшла відповідь, котра все скасувала. Містер Бінглі мусив бути у Лондоні наступного дня, тож не міг мати честь прийняти їхнє запрошення тощо, тощо. Місіс Беннет страшенно засмутилася. Вона не уявляла, які такі справи вимагають його присутності в Лондоні одразу по приїзді до Гартфордширу, й почала побоюватися, що він отак літає з місця на місце і ніколи не осяде у Незерфілді як годиться. Леді Лукас трохи її заспокоїла з цього приводу, висловивши думку, що поїхав він до Лондона з метою привезти до них на бал велике товариство, а згодом поповзли чутки, що з містером Бінглі приїдуть дванадцять дам і семеро джентльменів. Дівчата засумували через таку силу-силенну дам, але втішилися, почувши напередодні балу, що замість дванадцятьох він привіз тільки шість: п'ять своїх